

Особливості весняно - польових робіт на Рівненщині в умовах 2022 року.

Погода в зимовий період була відносно теплою.

Протягом зимового періоду найнижче середньодобова температура повітря опускалась до мінус 14,6°C (12 січня), температура ґрунту на глибині залягання вузла кущення понижувалась до мінус 6,5°C (25 грудня). В періоди пониження температури відмічався сніговий покрив на рівні 10-28 см. Повне розмерзання ґрунту зафіксовано 20 лютого.

Умов для загибелі рослин озимини в зимовий період не спостерігалось.

Перша половина березня була дещо прохолоднішою за норму, середньодобові температури не піднімались вище 0°C, середньо декадний показник становив мінус 1,8°C, що нижче норми на 2,1°C. Температура ґрунту на глибині залягання вузла кущення коливалась від 0°C до мінус 1,5°C. Спостерігалися різкі коливання денних і нічних температур, що спричинило значні розтріскування ґрунту, тріщини від 2 до 10 мм, це призводить до значних втрат вологи з ґрунту.

За зимовий період випало 154,6 мм опадів, що вище кліматичної норми у 1,5 рази. На дату спостереження запаси продуктивної вологи в ґрунті на чорноземних та темно-сірих опідзолених ґрунтах достатні, на дерново-підзолистих – задовільні (табл.1)

Таблиця 1. Запаси продуктивної вологи в ґрунті на 15 березня 2022 року.

Культура	Горизонт, см	Ґрунт		
		Дерново- підзолистий	Темно-сірий опідзолений	Чорноземний
Озима пшениця	0-20	22,8	38,1	36,3
	0-100	130,6	165,2	183,2
Озимий ріпак	0-20	-	-	36,7
	0-100	-	-	173,1

Не дивлячись на те, що на 15 березня не спостерігалось стабільного переходу середньодобової температури повітря через 5°C, відмічається відновлення вегетації рослин озимини про що свідчить відростання кореневої системи.

Перебіг погодних умов березня свідчить, що відновлення активної весняної вегетації озимих культур та початок весняно-польових робіт відбудеться на рівні середньо багаторічних дат. За прогнозами синоптиків в третій декаді очікується стрімке зростання денних температур за відсутності опадів. Це обумовлює необхідність корегування заходів з догляду за озиминою та сівбою ярих культур.

Зважаючи на те, що значну частину в структурі посівних площ займають озимі зернові та озимий ріпак, особливу увагу необхідно звернути на стан посівів цих культур.

Погода в осінньо-зимовий період в цілому була сприятливою для перезимівлі рослин озимини. Станом на 15 березня посіви озимих зернових культур та озимого ріпаку знаходяться в доброму та задовільному стані. Більшість посівів озимих зернових культур знаходяться у фазі кущення з добре розвинутою кореневою системою. Рослини озимого ріпаку за висівання його в оптимальні строки (з 15 по 20 серпня) сформували розетку від 10 до 12 листків, діаметр кореневої шийки 9,8-11,8 мм, за сівби 20-25 серпня – перебувають в фазі розетки, яка складається з 8-10 листків, діаметр кореневої шийки 8,4-10 мм, що відповідає середньо багаторічним показникам.

Перезимівля рослин озимих зернових культур становить 94-96%, озимого ріпаку - 90-97%.

Особливу увагу необхідно звернути на слабо розвинені посіви. Для озимих зернових культур, це посіви пізніх строків сівби, де рослини не сформували вузла кущення. Для рослин озимого ріпаку, це посіви де рослини сформували кореневу шийку менше 5 мм. Різкі перепади денних та нічних температур спричинили розтріскування ґрунту, що може спричинити розрив кореневої системи та загибель рослин, особливо, якщо посіви знаходяться на пагорбах та на площах, де порушена технологія підготовки ґрунту восени.

Отже, першочерговим завданням агрослужб є оцінка стану посівів озимини, яка передбачає: визначення життєздатності та густоти рослин в полі, оцінку стану перезимівлі посівів, облік площ із локальною загибеллю рослин (блюдця, значне зрідження і загибель рослин на пагорбах та місцях колоній мишовидних гризунів).

Виходячи з умов відновлення весняної вегетації рекомендуємо пересівати площі озимих зернових культур, де залишилося менше 150 шт./м² розкущених рослин, або менше 250 шт./м² нерозкущених рослин. Підсівати необхідно площі з густрою 150–200 шт./м² розкущених та 250–320 шт./м² нерозкущених рослин.

За вирощування озимого ріпаку необхідно пересівати нерівномірно зріджені площі за густоти рослин на посівах гібридів менше як 20 шт./м² та на посівах сортів менше як 30 шт./м².

Першим прийомом догляду в ранньовесняний період за озиминою, яка добре збереглась після зими, є підживлення азотними добривами. За посушливих умов весни, з метою підвищення ефективності використання азотних добрив, в перше підживлення озимих зернових культур необхідно внести максимально можливу дозу азоту, яка передбачалась для підживлення. Друге та третє підживлення проводять лише за необхідності у фазу виходу в

трубку та колосіння, доцільність таких підживлень та дозу азоту встановлюють на основі рослинної діагностики та виходячи з матеріальних можливостей підприємства.

На посівах озимого ріпаку ефективним буде одноразове внесення всієї дози азоту, яка планувалась для весняного підживлення, його доцільно провести за першої можливості виходу в поле.

Для ранньовесняного підживлення найефективніше використовувати азотні добрива, які містять нітратну форму азоту (аміачна селітра, КАС), які утворюють в ґрунті розчинні солі, що легко засвоюються рослинами озимини. За дефіциту в ґрунті сірки на посівах озимини ефективним для ранньовесняного підживлення є застосування сульфату амонію 1,5-2,0 ц/га, який доцільно поєднувати із внесенням аміачної або аміачно-вапнякової селітри.

З метою запобігання непродуктивних втрат азоту, підживлення доцільно проводити за умови належного зволоження верхнього шару ґрунту.

З метою зниження негативного впливу несприятливих погодних умов на формування продуктивності посівів озимих зернових культур та ріпаку, особливо за слабого розвитку рослин, високоефективним є внесення разом із засобами захисту рослин регулятора росту Вимпел та мікродобрив на халатній основі Нутривант, Вуксал, Еколист, Оракул та інших.

Зважаючи на те, що внесення в ранньовесняний період відносно високих доз азотних добрив може спровокувати інтенсивний ріст бур'янів, які будуть основними конкурентами рослин озимини за вологу та поживні речовини, особливо на зріджених та ослаблених посівах, тому необхідно передбачити можливість застосування гербіцидів в як найраніші терміни. При виборі гербіцидів необхідно обов'язково враховувати видовий склад та розвиток бур'янів.

В зв'язку з відносно теплою погодою протягом зими і значним поширенням хвороб та шкідників в минулому році слід очікувати зростання чисельності та поширення шкочинних організмів на посівах сільськогосподарських культур, що потребує обов'язкового застосування ефективних засобів захисту рослин.

Також, слід зважати на те, що в останні роки весною за стрімкого підвищення температури повітря характерним явищем є суховійні вітри, які спричиняють непродуктивні втрати вологи та пересушування верхнього шару ґрунту.

Отже, підготовка ґрунту та сівба ранніх ярих культур має проводитися в стислі строки в єдиному технологічному циклі.

Зважаючи на цьогорічну ситуацію з проведенням весняно-польових робіт може одночасно виникнути необхідність сівби ранніх ярих зернових культур,

гороху та цукрових буряків. При визначенні черговості сівби культур необхідно керуватись їх економічною важливістю.

Ранньовесняне закриття вологи доцільно проводити лише на площах, де будуть висіватися пізні ярі культури.

На площах, де не проведено зяблевий обробіток, з метою збереження вологи доцільно проводити мілкий обробіток ґрунту на глибину 12-14см дисковими знаряддями з послідуною передпосівною підготовкою.

Високу ефективність в збереженні вологи та дотриманні оптимальних строків сівби забезпечить застосування широкозахватних знарядь та комбінованих агрегатів, які поєднують операції з розпушення, вирівнювання й ущільнення ґрунту.

Заступник директора ІСГЗП

Людмила ЛУКАЩУК